

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö 4/1995 vp

Hallituksen esitys laiksi maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain 2 ja 4 §:n muuttamisesta

Eduskunta on 26 päivänä syyskuuta 1995 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi edellä tarkoitetun hallituksen esityksen n:o 101/1995 vp.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina maatalousneuvos Juhani Tuisku maa- ja metsätalousministeriöstä, osastopäällikkö Antti Huhtamäki Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitosta ja eläkevakuutusjohtaja Pentti Saarimäki Maatalousyrittäjien eläkelaitoksesta. Lisäksi Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund on antanut kirjallisen asiantuntijalausunnon.

Hallituksen esitys

Hallituksen esityksessä ehdotetaan maatalousyrittäjien luopumistuesta annettua lakia muutettavaksi siten, että siihen otettaisiin maatalouden harjoittamisen määritelmä ja tarpeelliset valtuudet määrittellä se samoin kuin maatilatalouden tulo-osuuden laskeminen asetuksella. Nykyisin asetukseen sisältyvät ainoastaan säännökset maataloudesta saadun tulon määrittämiseksi. Maatalouden harjoittamisen määritelmä vastaisi sisällöltään Euroopan yhteisöjen komission päätöstä Suomen varhaiseläketukiohjelman hyväksymisestä.

Esitys liittyy vuoden 1996 talousarvioesitykseen ja se tulisi käsitellä yhdessä talousarvioesityksen kanssa.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Valiokunnan kannanotot

Lakiehdotuksen 2 §:n 3 kohtaan sisältyy maatalouden harjoittamisen määritelmä. Maatalouden harjoittamisella tarkoitettaisiin luonnon jatkuvaan tuotantokykyyn perustuvaa toimintaa, lukuun ottamatta metsätaloutta ja merikalastusta. Asetuksella säädettäisiin tarkemmin, minkä-

lainen toiminta katsottaisiin maatalouden harjoittamiseksi. Valiokunnalle toimitetun asetuksen luonnoksen mukaan maatalouden harjoittamiseksi katsottaisiin: Peltoviljely; karjatalous ja muu eläinten pito; kasvihuonetuotanto, vihanneviljely, marjan- ja hedelmänviljely sekä muu puutarhaviljely; kalanviljely; mehiläistalous; porotalous; sisävesitalous; ammattimainen metsästy; ammattimainen marjastus ja sienestys; sekä muu näihin rinnastettava eläinten kasvatusta, lihan, muiden eläimestä saatavien tuotteiden, viljan ja muiden elävien kasvien tuotanto sekä muu Euroopan yhteisön perustamissopimuksen liitteessä II tarkoitettujen tuotteiden tuotantotoiminta. Valiokunta pitää tärkeänä, että asetuksen luonnoksen mukainen määritelmä sisällytetään lopulliseen asetukseen.

Luopumistuen saamisen edellytyksenä on maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/94) 4 §:n mukaan se, että luopuja on luopumista edeltävän kymmenen vuoden ajan harjoittanut omaan tai yhteiseen lukuun päätoimisesti maataloutta. Esityksessä pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka mukaan tästä voitaisiin säätää tarkemmin asetuksella. Asetukseen on tarkoitus ottaa poikkeussäännös, joka sallisi päätoimisuutta koskevista edellytyksistä poikkeamisen enintään kahtena vuotena tulipalon, luonnonolosuhteiden, sairauden tai muun vastaavan syyn takia.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että edellytys päätoimisesta maatalouden harjoittamisesta koskee lain 9 §:n 1 momentin 3 kohdan ja 10 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan myös jatkaa, jonka on täytettävä edellytys viiden vuoden ajan. Lain 29 §:n 1 momentin nojalla eläkkeen pääoma-arvo on pääsääntöisesti perittävä kokonaan tai osittain takaisin jatkajalta, jos edellytys ei täyty. Saman lainkohdan 2 momentin mukaan, jos sitoumuksen laiminlyöntiä on pidettävä vähäisenä tai painavat kohtuuskäsitteet sitä muutoin puoltavat, eläkelaitos voi kuitenkin päättää, että luopumistuen pääoma-arvo jäte-

tään osaksi tai kokonaan luovutuksensaajalta perimättä. Valiokunta pitää tärkeänä, että lainkohdassa tarkoitettuna kohtuusnäkökohtana pidetään myös tilalla tapahtuvan toiminnan kannattavuuden olennaista heikkenemistä, mikäli se aiheutuu viljelijästä riippumattomista syistä. Valiokunta viittaa tältä osin hallituksen esitykseen laiksi maatalousyrittäjien luopumistuesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 162/1994 vp), jonka perusteluista ilmenee, että kyseisiin 9 §:n 1 momentin 3 kohdassa ja 10 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuihin päätoimisuutta koskeviin vaatimuksiin saattaa liittyä sellaisia tekijöitä, esimerkiksi EU-jäsenyyden maatalouden toi-

Helsingissä 13 päivänä lokakuuta 1995

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Kalli, jäsenet Kantalainen, Koistinen, Komi, Nurmi, Pulliai-

mentaympäristölle aiheuttamat ennalta-arvaamattomat muutokset, ettei luovutuksensaaja voi aina täyttää sitoumustaan.

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää lakiehdotusta tarpeellisenä ja puoltaa sen hyväksymistä edellä mainituin huomautuksin.

Valiokunta ehdottaa kunnioittaen,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

nen, Rimmi, Rosendahl, Saario ja Viitamies sekä varajäsenet Mähönen ja Ranta-Muotio.